

CÁC BIỆN PHÁP XỬ LÝ NƯỚC SINH HOẠT TRONG MÙA MƯA, BÃO

Sau mưa lũ, tại những vùng bị thiên tai lũ lụt, nguồn nước thường bị bẩn, ô nhiễm do các chất thải từ cống rãnh, bùn đất, xác động vật chết, ... lẫn vào nước nước sông, suối, ao hồ. Tại các khu vực bị ngập nước, các nguồn nước, công trình cấp, thoát nước, công trình vệ sinh bị phá hủy khiến tình trạng thiếu nước sạch sinh hoạt càng trở nên nghiêm trọng.

Mùa mưa bão gây ngập nước kéo dài - Nguồn: Internet

Nguồn nước nhiễm bẩn khiến vi khuẩn, vi-rút và ký sinh trùng có điều kiện sinh sôi, phát, dẫn đến lan truyền mầm bệnh. Các bệnh dễ mắc phải như bệnh về da (mẩn ngứa, mụn nhọt, nấm chân tay, nước ăn chân, ghẻ lở, viêm da, viêm nang lông,...), các bệnh về đường ruột và đường tiêu hóa (tiêu chảy, tả, thương hàn), các bệnh về mắt (đau mắt đỏ, mắt hột), bệnh phụ khoa do tắm nước bẩn,... Để có nguồn nước sinh hoạt an toàn sau mưa lũ, bảo đảm sức khỏe và phòng tránh các dịch bệnh xảy ra có thể sử dụng các biện pháp làm sạch nước đơn giản sau đây:

Các biện pháp xử lý nước sinh hoạt trong mùa mưa lũ

Bước 1: Làm trong nước: Có nhiều cách làm trong nước, đơn giản nhất là dùng phèn chua hoặc lọc bằng vải sạch.

– Làm trong bằng phèn chua: Dùng phèn chua với liều lượng 1g phèn chua (một miếng bằng khoảng nửa đốt ngón tay) cho 20 lít nước. Múc một gáo nước, hoà lượng phèn tương đương thể tích nước cần làm trong cho tan hết, cho vào dụng cụ chứa nước và khuấy đều, chờ khoảng 30 phút cho cặn lắng hết xuống đáy rồi gạn lấy nước trong.

– Nếu không có phèn chua thì có thể dùng vải sạch để lọc nước, giữ lại các cặn bẩn, làm vài lần cho đến khi được nước trong (chú ý vải lọc bằng cốt tông để lọc nước đi qua được, cần thay vải khi thấy cặn trên vải lọc nhiều).

Lưu ý: Trong trường hợp phải sử dụng nguồn nước bề mặt quá đục hoặc nhiều phù sa cần lọc bỏ bớt phù sa bằng các lớp vải màn trước khi làm trong nước.

Xử lý nước ăn uống trong vùng lũ lụt

CÁCH LÀM TRONG NƯỚC

CHUẨN BỊ:

- ♦ Một miếng phèn chua khoảng nửa đốt ngón tay
- ♦ Nước sông, ao hồ, kinh rạch
- ♦ Một xô đựng nước khoảng 25 lít
- ♦ Một ca múc nước

CÁCH LÀM:

- ♦ Bước 1: Múc đầy một xô nước sông, ao hồ hoặc kinh rạch để chuẩn bị làm trong.
- ♦ Bước 2: Hoà tan phèn vào một gáo nước. Đổ gáo nước vào xô đựng nước trên và khuấy đều.
- ♦ Bước 3: Chờ khoảng 30 phút cho lắng cặn xuống đáy rồi gạn lấy nước trong.

Sức khỏe, Giáo dục,
Bình đẳng và Bảo vệ Trẻ em
VỊ SỰ TIẾN BỘ CỦA LOÀI NGƯỜI

Cục Y tế Dự phòng
và Phòng chống HIV/AIDS

GDP/MAC

Trung tâm
Nước sạch và
Vệ sinh môi trường Nông thôn

CERWASS

2

Các bước làm trong nước - Nguồn: Trang thông tin điện tử của Cục Y tế dự phòng

Bước 2: Khử trùng nước: Sau khi nước đã được làm trong cần tiến hành khử trùng nước. Có thể khử trùng nước bằng hóa chất hoặc đun sôi.

a) Khử trùng nước bằng hóa chất:

– Đối với hộ gia đình: Thường khử trùng nước bằng Cloramin B. Cloramin B được đóng gói dưới dạng viên với nhiều hàm lượng khác nhau. Hiện nay phổ biến nhất là viên Cloramin B 0,25g hoặc viên Aquatabs 67mg rất tiện lợi cho khử trùng các thể tích nước nhỏ như chum, vại, lu, xô, chậu hoặc bể chứa nước nhỏ. Một viên Cloramin B 0,25g có thể khử trùng được 25 lít nước, một viên Aquatabs 67mg có thể khử trùng được 20 lít nước trong.

– Đối với nguồn nước cấp cho tập thể hoặc nhiều hộ gia đình sử dụng: Khử trùng bằng hoá chất bột (thường là Cloramin B loại 27% clo hoạt tính, Clorua vôi) và phải do cán bộ y tế chỉ đạo, hướng dẫn thực hiện.

Cách khử trùng:

– Viên Cloramine B 0,25g:

Cho 1 viên Cloramin B 0,25g vào thùng đựng 25 lít nước đã được làm trong, khuấy đều, đậy nắp, chờ 30 phút sau có thể sử dụng làm nước sinh hoạt được.

– Viên Aquatab 67mg:

Cho 1 viên Aquatabs 67mg vào thùng đựng 20 lít nước đã được làm trong, khuấy đều, đậy nắp chờ 30 phút có thể sử dụng được.

– Khử trùng bằng hóa chất bột: Thường được sử dụng khử trùng lượng nước cấp lớn. Lượng bột cần dùng được tính toán trên cơ sở nồng độ yêu cầu là 10mg Cloramine hoạt tính trong 1 lít nước. Đối với bột Cloramine B 27%, để khử trùng khoảng 300 lít nước cần tiến hành như sau: Hòa tan 3g bột Cloramine B 27% (tương đương 1/3 thìa canh) vào một gáo nước rồi đổ vào bể hoặc thùng chứa 300 lít nước đã được làm trong, trộn đều, đậy nắp chờ 30 phút là có thể dùng được.

Lưu ý:

– Nước đã được khử trùng có thể sử dụng cho mục đích sinh hoạt. Tuy nhiên nước này vẫn phải đun sôi rồi mới uống trực tiếp được.

– Không tiến hành khử trùng đồng thời với đánh phèn vì phèn làm mất tác dụng khử trùng của Clo.

– Sau khi khử trùng ngửi thấy mùi Clo thì việc khử trùng mới có tác dụng.

– Nếu lỡ cho quá nhiều Clo thì mở nắp, chờ thêm nửa giờ hoặc một giờ nữa cho bớt mùi nồng.

Xử lý nước ăn uống trong vùng lũ lụt

CÁCH KHỬ TRÙNG NƯỚC BẰNG VIÊN CLORAMIN B HOẶC T

CHUẨN BỊ:

- ♦ Viên khử trùng nước (viên Cloramin B hoặc T 0,25 gam)
- ♦ Một xô đựng nước 25 lít
- ♦ Một ca múc nước

CÁCH LÀM:

- ♦ Bước 1: Hoà tan một viên khử trùng nước vào một gáo nước.
- ♦ Bước 2: Đổ gáo nước, đổ vào xô nước đã được làm trong và khuấy đều.
- ♦ Bước 3: Chờ thêm khoảng 30 phút nữa mới sử dụng.

LƯU Ý:

- ♦ Sau khi đánh phèn, lắng trong nước mới tiến hành khử trùng. Không làm cả hai bước cùng một lúc, sẽ làm giảm hoặc mất tác dụng khử trùng của thuốc.
- ♦ Thuốc khử trùng phải cất giữ cẩn thận, ngoài tầm tay với của trẻ em.
- ♦ Một viên khử trùng nước (viên Cloramin B hoặc T 0,25g) dùng để khử trùng cho 25 lít nước.
- ♦ 1/3 thìa canh bột Cloramin B (tương đương 3 gam), dùng để khử trùng một lượng nước là 300 lít.
- ♦ Nước đã khử trùng phải đun sôi mới được uống.

Biên soạn, Giáo dục Bình đẳng và Bảo vệ Trẻ em VI SỰ TIẾN BỘ CỦA LOẠI NGƯỜI

unicef

Cục Y tế Dự phòng và Phòng chống HIV/AIDS

GDPMAC

Trung tâm Nước sạch và Vệ sinh môi trường Nông thôn

CERWASS

3

Các bước khử trùng nước bằng viên cloramin B hoặc T - Nguồn: Trang thông tin điện tử của Cục Y tế dự phòng

b) Đun sôi nước

- Chỉ sử dụng nước để uống trực tiếp sau khi đã đun sôi.
- Nước sau khi đun sôi không được để quá lâu, nên thường xuyên đun nước mới hàng ngày để uống.
- Trong trường hợp không có hóa chất khử trùng, chỉ ăn uống nước đã đun sôi kỹ, không ăn các loại rau sống rửa bằng nước chưa khử trùng.

c) Sử dụng các thiết bị lọc nước

Ngoài các biện pháp xử lý nước như trên, hộ gia đình có thể sử dụng thêm thiết bị lọc để xử lý nước. Hiệu quả lọc nước của thiết bị phụ thuộc vào chất lượng nước đầu vào, công nghệ lọc, tình trạng và chất lượng của thiết bị lọc, thời gian sử dụng... Hiện nay có nhiều loại thiết bị lọc nước của nhiều hãng với các loại công nghệ khác nhau. Nên sử dụng những thiết bị đã được kiểm định, cấp phép của các cơ quan chức năng, đồng thời tuân thủ hướng dẫn sử dụng của nhà sản xuất để đảm bảo hiệu quả lọc nước.

Lưu ý: Nước đầu vào của các thiết bị lọc nước phải là nước đã được làm trong, không dùng trực tiếp nước bề mặt từ ao hồ, sông suối, kênh rạch... để tránh bít tắc thiết bị lọc.

Xử lý nguồn nước sau bão lụt

a) Đối với Giếng khơi: Tiến hành theo 3 bước:

Bước 1: Thau rửa giếng:

Làm vệ sinh thành và nền giếng, khơi thông nước ngập lụt quanh giếng.

Trước khi làm trong và khử trùng nước, phải thau vét giếng, lấy hết bùn, rửa thành giếng.

Bước 2: Biện pháp làm trong nước:

Dùng phèn chua liều lượng 50gam/1m³ nước, nếu độ đục nhiều thì tăng lượng phèn chua nhưng tối đa 100gam/1m³.

Tán nhỏ, hoà tan hết phèn chua trong chậu.

Cho nước phèn chua vào gàu múc nước thả mạnh xuống giếng rồi kéo gàu lên xuống khoảng 10 lần và đợi 30 phút sau mới thực hiện bước khử trùng nước.

Bước 3: Khử trùng nước giếng:

Ước lượng nước trong giếng khoảng bao nhiêu m³ (1 bi tương đương 1m³) cứ 1m³ hoà tan 10 - 20gam Chloramine B tương đương 1 đến 2 thìa canh (tùy thuộc vào độ đục của nước).

Múc một gàu nước.

Hoà lượng hoá chất nói trên vào nước, phải khuấy đều cho tan hết hoá chất.

Thả mạnh gàu xuống giếng, kéo gàu lên xuống khoảng 10 lần.

Sau 30 phút mức nước lên ngửi có mùi Clo là dùng được. Nếu không ngửi thấy mùi Clo trong nước thì cho thêm khoảng 1/3 thìa canh bột Chloramine B quấy đều rồi cho vào giếng đến khi nào nước có mùi Chlo mới đảm bảo.

Dùng nước giếng này tưới lên thành giếng để khử trùng

Sau 30 phút mới sử dụng nước (để phải đảm bảo lượng Clo dư (0,3 - 0,5mg/lít)).

(Nếu lỡ cho quá nhiều chloramine B thì đợi đến khi nào bay hết mùi clo mới sử dụng).

Lưu ý:

Không tiến hành khử trùng đồng thời với đánh phèn.

Sau khi khử trùng nếu ngửi có mùi Clo thì việc khử trùng mới có tác dụng.

Nước sau khi đã làm trong, khử trùng vẫn phải đun sôi mới uống được.

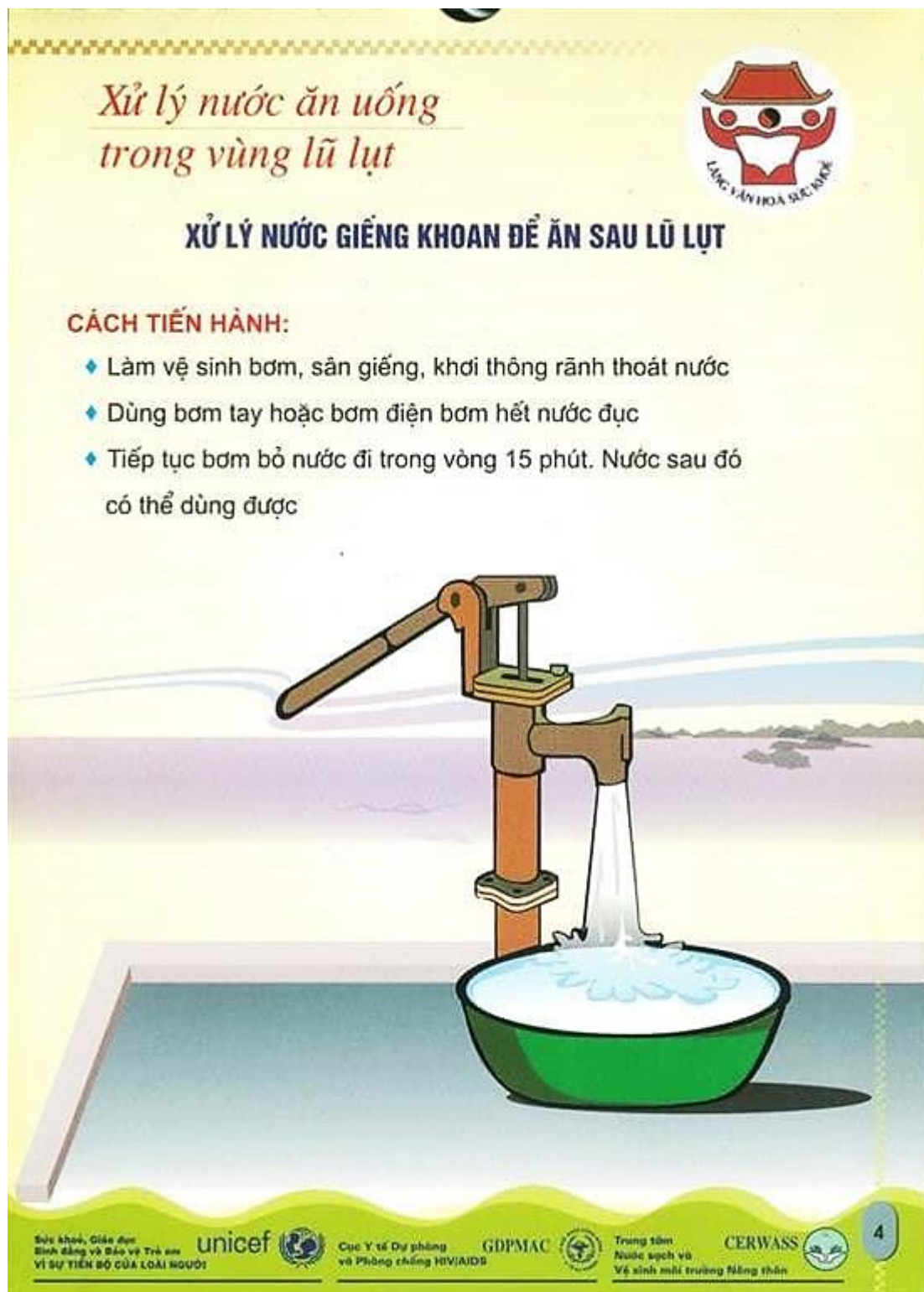
b) Đối với giếng khoan:

Tháo dây cao su và ni lông bịt miệng giếng khoan.

Cọ rửa vôi, cần và nền giếng khoan.

Khơi thông cống rãnh quanh giếng.

Bơm hết nước đục, sau đó bơm liên tiếp 15 phút nữa bỏ nước đi sau đó mới sử dụng

Các bước xử lý nước giếng khoan để ăn sau lũ lụt - Nguồn: Trang thông tin điện tử của Cục Y tế dự phòng

Nguồn: <https://vncdc.gov.vn/cac-bien-phap-xu-ly-nuoc-sinh-hoat-trong-mua-mua-bao-nd15680.html>